

Nro. 30.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

*Költ Bétsben Aprilisnek 12-dik napján 1796-dik
esztendőben.*

B é t s.

Tegnapelőtt minden belső és külső városi tem-
plomokban buzgó áhétatosság tartatott a'
Cs. Kir. armádia fegyverének szereztsés előme-
neteléért. Onnön magok Ö Császári Felsegekis meg
jelentek a' Sz. István templomában 10 és 11 óra
közt a' Sz. misén, mellynek mondása alatt a' ki-
rályi testörzö nemes seregeken kívül az egész Bé-
tsi polgárság forma köntösben kívánta szolgálat-
ját tenni. Ezen alkalmatossággal a' jelenvaló há-
borúban el hüllött katonák özvegyeinek, és ár-
váinak számokra bőven adakozott a' templomok-
ba fel gyült sokaság, a' melly minden esztendő-
ben 50 söt 60 ezer forintra is reá szokott menni,

és a' katona özvegyek 's árvák közt körülállá-
saikhoz képest ki ösztogattatni. Tegnap előtt hir-
dettetett ki néhai *Offidai Bernard* kapuzinus szer-
zetbéli kegyes papnak a' mennyei boldogok köz-
zé lett magasztaltatása is, kinek mind életének,
mind számos tsudatételeinek históriája nyomtatás-
ban ki jöven közönségesen árútatik. Több tsu-
da tételei közt az is előadatik, hogy 1606-dik elz-
tendőben történt halála után mind ekkoráig sem
teste sem a' rajta lévő köntöse meg nem rothadtak.

A' múlt szombaton a' *Jósef* nevű városban,
egy 12 elztendős gyermek, a' ki elztendőtől fog-
va mindenkor fel akalztó játékot szeretett jádza-
ni, és lennekelötte egynéhány napokkal, a' maga
kedves ebét is fel akalztotta, a' szülei othon nem
lévén, erős vas szeget ütött a' falba, fel álván
egy székre a' nyakára szoritott kötelet abba
be akalztotta, a' széket maga alól ki rúgta, és két
's három szempillantás alatt vége völt életének.

A' Rénus környékéről.

Még eddig sem jó sem bal hirt nem vettünk
az ármadiától. Ugy hallatik, hogy a' múlt pént-
teken este kellett *Károly* fő hertzegnek *Mogun-
tziba* jutni, más nap az egész ármadiát meg izem-
lélni, minden katonának három napi zsóldot aján-
dékozni, 's a' közelebb múlt vasárnap fel mon-
datni a' fegyvernyugvást a' Frantziáknak, minék-
utánna a' szövetséges fejedelmek által ki jelentett
igasságos fel tételeket bé nem vette volna a' maga
erejében, és múlt elztendei győzedelmeiben felet-
tebb fel fuvalkodott Fr. fő kormányszék. A' *Ré-
nusi* Fr. ármadiának készülletjei azt mutatják, hogy
ők eleve meg sajditották azt, hogy a' fegyverszü-
nés idejének fel mondásában mi őket meg fogjuk
előzni, mivel mind ott, mind a' *Mósel* mellett
lévő hadi seregek szüntelen való készülletben vól-
tak, számos seregekkel meg erősítettek, és meg pa-
rantsoltatott, hogy 15 óráni földre vonják mago-

kat vizsgálja. A' külső vigyázatokon állott katonáknak is meg tiltatott a' mi forporfajtáinkal való barátságos befélgetés, és minekutánna a' *Queich* vize mellett lévő sántzokban egynéhány batallion gyalogság hagyattatott volna, a' több seregek ki ide, ki amoda, ki jobbra ki balra, ki elebb ki hátrább masirozott.

Bizonyosnak lenni mondatik, hogy a' *Rénusi* és *Méseli* Fr. ármadiának kormányozásáról lemondott *Pichegrü* Generális, és hogy ezen hivataljától való elbútszását a' *Párisi* Directorium is elfogadta. Tsaknem minden *Párisi* újság levelek egyenlőképen erősítik e' dolgot. Egyik a' többi közt így szól: "Igen nagy szerentsétlenséget hirdetek, *úgymond*, olvasóimnak, el hagyta *Pichegrü* a' *Rénusi* ármadiát, kiről minden hízkeledés nélkül azt lehet mondani, a' mi néha napján mondatott *Türennéről*, hogy t. i. az ő hire és emlékezete egész ármadiával vetekedik. Köteles *Pichegrü* hazájának számot adni, és azon okokat, a' melyek őtet a' hadi teátrom elhagyására indították, közönségesekké tenni. Egy oly Generális, a' ki annyi ditsösséget, hirt, nevet, és tekintetett szerzett magának, többé nem ő magáé, hanem a' hazáé, mellynek jussa vagyon töle újabb győzödelmeket kívánni. Ugyan ezen indító okból jussa vagyon a' hazának a' Directoriumtól meg kérdeni, miért fogadta el a' *Pichegrü* elbútszását. — Helyette *Moreau* Generális tétetett a' *Rénusi* ármadiának fő kormányozójává, a' ki hasonlőképen szép hadi talentomokkal bir, és gyakor vitéz tettei által meg mutatta azt, hogy nem hiában kötötte fel fegyverét oldalára."

Német Ország.

Hamburg városa meg nem esmérte az oda küldött és maga rangját lármásan sürgetett *Franzia* követnek valóságát. *Büsch* Professornak azon iráskáját, mellyben illendőnek lenni ítélte, hogy

az oda való magistrátus a' Fr. republikának felsőséget meg esmérje, 's egyfzersmind a' követjét is bé vegye, mihelyt nap világra jött, mindjárt meg tiltotta a' Tanács, és hogy rosz következesi ne legyenek ezen dolognak, deputatusokat küldött *Párisba*. — Itten t. i. *Hamburgban* az a' hír kereng, hogy a' Svéciai ifjú királynak *Meklenburg Sverini* hertzeg affzonnyal lett öfzve mátkásítása tökéletességre nem fog menni, azon okból, mivel az édes atya meg eggyezett abban az Orosz Császárnéval, hogy a' fia az Orosz nagy hertzegnek valamellyik leányát vegye el. A' mint mi emlékezünk, azt hagyta testamentomában az édes atya, hogy minekutánna a' fia az Ország törvénye szerént *majorennis* fog lenni, válasszon néki a' mostani kormányozó a' *Sundermanlandiai* hertzeg feleséget. Hogyha reá bizta a' választást, fundamentom nélkül valónak kell lenni azon *Hamburgi* hírek.

Valamint másutt, úgy *Drezdában* is köönségesse lett a' békességnek kívánása. Az ott lévő Anglus minister *Elliott* olly nagy bizodalommal vagyon az eránt, hogy kész 2000 font sterlingben annak bizonyosan leendő el következéséről fogadni. Ellenben többen vagynak ellenkező értelemben mint nem, 's azt híreztetik, hogy e' folyó hólnapnak 10 kén fogja *Károly* fő hertzeg a' fegyverfzünést fel mondani.

A' *Stutgárdiai* békességes hírek onnan támadtak, hogy minekutánna *Pichegrü* Generális *Párisba* utazott volna, mind ezen történet, mind az eleségnek szüksége miatt nagyon morogtak a' Fr. katonák, 's egyáltaljában a' békességet kívánták. Ezeknek le tsendesítésekre mindjárt azt doboltatta ki a' Fr. Generalitás, hogy igen közel legyen a' békesség.

A' *Rénus* alsó környékén fekvő helységeknek lakosai felettébb panaszkodnak a' Fr. hadi commissariusok ellen, a' kik nemcsak a' hadi sattszólással, hanem a' sokféle requisitiókkal is igen

terhelik őket. Minthogy magazinumaik ki üresítettek, a' szegény lakosoknak kell lisztet, kenyeret, riskását, bort, pálinkát, húst, tsiznát és sarút is a' Frantziák számára adni, és azokat, a' kik szegénységek miatt semmit sem adhatnak, a' tehetősebbeknek segíteni.

Sem a' *Biponti*, sem a' *Rénus* vizén túl fekvő Prussiai tartományoknak Parisba küldött deputátusai meg nem nyerhették; hogy a' reájok vetett erőltetett költsönözés terhe alól ki vétesse nek. A' mi reájok vettetett meg kell fizetni, és némely tehetős gazdának 1500, sőt 2000 forintot adni oly költsön fejében, melly soha vissza nem fog fizettetni. A' *Mósa* és *Rénus* közt lévő centralis kormányszéknek nemzeti ágense világosan ki hirdettette az *Aguisgránumi* közönséges újság levélben, hogy azon tartományra vettetett 600000 liversnek ki kell fizetődni, hogy ő és több hivatalbéli társai a' nékiek bé adott instántziákra semmi könnyebbitő választ nem adhatnak; hogy a' mit egyszer a' *Párisi* Directorium e' pontban el végez, nem egy könnyen szokta azt meg változtatni, nem is változtatja a' mostani szoros környűállítások között, a' midőn a' Status finántziája egészen ki van üresítelve.

Austriai Belgium.

Két vigyázó tartalék ármadiáról beszélgetnek a' *Brüsszeli* Frantziák, mellynek egyike *Mastrikt*, a' másika *Luxemburg* mellett telepedik le; az elsőb Fr. és Hollandiai truppokból fog állani, *Bournonville* Generális által vezéreltetni, és a' *Batáviai* republika fedezésére lenni. — *de la Poigne* Károly a' *Gemapei* pártosoknak vezére újokban egy hirdetményt szóratott ki az A. Belgiumi tartományokban, melly által a' Fels. Császár hívségére és a' Frantziák ellen való fegyver fogásra serkengeti a' Belgákat, azt igérvén nékiek, hogy nem sokára nagy erővel fogna segítségekre meg jelelni. —

A' Móseltől fogva a' Rénus alsó környékéig fekvő egyesült Sambzei és Madszi Fr. armadia, a' Luxenburgi és Düffzeldorfi katona őrizetekkel egyetemben 110000 gyalog, 29000 lovas, és 5000 pattantyús katonából állani, és a' Fr. Országból küldetett seregek által naponként mind jobban öregbitetni mondatik. — Mivel az Ostendei kikötő hely előtt leselkedő Anglus hadakozó hajók gyakorta mutogatják magokat, és nem régen is egy Amérikai hajót rablottak el, meg faportatott az odaváló katona őrizet.

A' Párisi fő politzia minister arra únszolja a' Dylei osztály criminale forumnál lévő közönséges fiskust, hogy a' pártoskodásra serkengető írásoknak szerzőit és árulóit ki nyomoztatván, idézze a' törvénszék eleibe. Hozzá küldött levelét eként fejezi bé: Ne késsen kegyelmed illendő rendeléseket azok ellen tenni, a' kik a' népet tsábitó írásaik által pártoskodásra ingerlik; és azok ellen is, a' kik az illy pártosságra ingerlő írásokat nyomtatják, árulják, és ki szegeznek; nevezetesen azok ellen a' papok ellen, a' kik a' hazafiak között háborúságot és gyűlölséget akarnak támasztani; kiváltképen vigyázó szemekkel legyen azokra a' haramiákra, a' kik a' falusi nép közt pufztitnak és öldösnek; fejeiknek hamar és példás meg büntetések által rettentse el azokat, a' kik ezeknek gonosz példajokat és tanátsokat követték.

Frantzia Ország.

Az úgy nevezett *Quotidienne* Párisi újság írónaponként mind jobban jobban martzongja a' fő kormányzékét. Nevezetesen azért molskolta a' Directoriumot, hogy *Versalidban* a' Sz. Lajos templomát, mellybe azon megyének papjai püspök választásra öfzve gyűltenek, bé tsukatta, melly szándékra a' Catholica vallás el törlésére tzelőző tselekedetre magyarázván ekként szöllitja meg a' Directorium tagjait: „Philosophusok, a' kik azon

királyi páltzát tartjátok kezeitekben, melyet a legkeresztényebb király viselt ennekelötte, azt tudakozom tölletek, nem léptetek é az okosság határán túl, a' midön a' Catholica vallás számkivetésbe való küldetését tárgyazó feltételeiteket világosan ki nyilatkoztattátok. Gondoljátok é, hogy ezek a' papok, a' kik a' Kristus vallásának mindenütt, és még életek veszedelmével való terjesztésére is ki küldettek, a' magok lelki ismertetét a' ti parantsolataitoknak fel fogják áldozni? Nem látjátok é, hogy ez a' ti gondolatlan tsekedetetek alkalmatosságot fog szolgáltatni a' ti kormányozástoknak nép előtt való ótsárlására? 's a' t.

Az ifjú Tanáts által ki koholtatott és az öreg Tanáts által is jóvá hagyott új finántziális speculatióra nézve következő végzések hozattak. 1.) 2400. millió liver territoriálé mandatumok, az az, fekvő jószágokra való inscriptiók készitessenek. (ez is papiros pénz nem pedig arany és ezüst). 2.) Ezek a' mandatumok, az egész Fr. Országban mindenütt, mindentől, minden magános és közönséges cassáknál el vétessenek, és pengő pénz gyanánt tartassanak. 3.) Nemzeti jószágokat lehessen azokon venni. 4.) A' még folyamatban lévő assignátákat is fel lehessen azokon váltani, úgy hogy 3 livers mandatum 90 livers assignátát érjen. 5.) A' ki a' magánál lévő assignátákat 3 hónap alatt mandátumokkal fel nem váltja, a' nyakán marad. 6.) Az 50 solsú és kevesebbet érő assignáták ennekutánna is folyamatban maradjanak, és nevezett betseknek egy 10-ed részében vétetessenek el. 7.) Ezek mihelyt lehet réz pénz által fognak fel váltatni. 8.) Valamint a' mandatumok által fel váltatandó assignáták: úgy a' nationalis jószágokért bé menendő mandáták is égettessenek meg. 6.) A' haza védelmezőinek meg jutalmaztatásokra egy millió livert érő nationális jószágok hagyattassanak 's a' t.

A' kis Tanátsnak egy tagja nem régiben azt mondotta, hogy valamint hajdan Saturnus, úgy

a' Fr. revolutio is önnön maga emészti meg a' maga magzatit. *Carnot* a' Directoriumnak egyik tagja, a' ki a' múlt esztendői táborozásnak plánumait el készítette, az idei hadakozásnak módját is el végzette. — Az úgy nevezett *Gazette nationale* Párisi újság *Valetaux* Generálisnak officialis jelentéséből azt írja, hogy *Puissaye*, a' ki t. i. az emigráns seregeket *Quiberonban* tzerentsétlenül komandérozta, a' múlt Febr. 25-dikén, *Miveak* nevű helységben el fogatván adjutánsával, és az ötötörző 15 katonákkal együtt agyon lövettek. A' több *Párisi* újság levelek is ezt bizonyítják.

Olasz Ország.

A' *Florentziai* nagy hertzegségben lakó zsidóság között némelly vallásbéli versengés támadt. Az ifjak, kiváltképen e' világ győ yörúségeit kóstolni kezdett zsidó hajadonok és affzonyok a' *Móses* tzeremóniás törvényeinek némelly tzikkelyeivel meg nem elégedvén, nem akarnak többé azok eránt vak engedelmességgel lenni. Eszre vévén e' dolgot a' *Rabbinusok* arra határozták meg magokat, hogy közönséges zsinatot tartsanak *Florentziában*; a' minthogy minden Olasz Országi nevezetesebb városokban lakó *Rabbinusok* öfzve is gyüllöttek a' múlt hólnapnak 10-dikén, és egynéhány napi tanátskozások után következő tzikkelyekben eggyeztenek meg. 1.) Nem szombat napokon, hanem a' kereskedésnek meg könnyebbitésére nézve vasárnapokon tartsák a' sábest. 2.) Minden zsidónak szabad legyen sertés húst enni. 3.) Szakállaikat egézflen le beretválni 4.) Az affzonyoknak hosszú hajat viselni. (Mihelyt a' zsidó hajadon férjhez megy, mindjárt el mettzetik a' haja, és úgy bé takartatik fejkötővel a' feje, hogy egy fzál haja sem láttzik ki. A' *Bétsi* szép zsidó affzonyok a' *Móses* tzeremóniás törvényének is régi bé vett szokásaiknak engedni akaryán magok hajók helyett szépen fodorított párokat hordanak) 5.) Mindenkor szabad legyen a' zsidó férjliaknak

feleségeikkel hálni. 6.) A' sábesen kívül minden zsidó innepeken azt mivelni a' mi nékiek tettik 's a' t. Ezen reformált tzikkelyeket bé is adták már a' *Florentziai* fő kórmány ízéknek.

Dracke Anglus miníster Márt. 14-dikén conferentziát tartván a' *Génuai* Tanáttsal egyátaljában protestált a' ízövetséges hatalmasságok nevében a' *Szavónai* erősségnek Frantziák kezébe való által adatása ellen, 's világosan meg mondotta, hogy, a' ki leg kissebb segítséggel lejénd is az ellenségnek, ollyba fogják tartani, mintha hadat indítana ellenek. —

Naponként mind jobban jobban ki mutatják a' Frantziák, minémú indulattal viseltessenek a' a' *Génuai* respublika eránt. Nemtsak a' falu helyeken, hanem a' városokban is, a' mellyekbe t. i. bé férkezhetnek, sok törvényteleniséget víznek végbe. — *Szavonába* erőszakosan bé menvén 4 klastromot el foglaltak, az azokban vólt szerzeteseket és apátza affzonyokat ki hajtván 5000 embert helyheztek azokba bé. —

Nemtsak *Szavonába*, hanem *Voltriba* is erőszakosan bé mentek a' Frantziák, és a' mint hallatik, *Génua* városának is hasonló sorsa foglenni, mellyre nézve számos tehetős kereskedők oda hagyták falusi lakásaikat, 's minden féltő kintsekkel a' városba költöztek. A' kórmányízek egy hirdetményt tétetett közönségesé Márt. 26-dikán, mellyben minden idegenek onnan ki menni parantsolatnak, és semmi nemzetbéli hadi tífztnak meg nem engedtek oda bé menni, 's ugyan erre való nézve minden kapuk bé zárattak, a' katona őrizetek meg szaporitattak, a' strázsák meg kettőztettek, egy szóval el végeztetett, hogy erőszakkal verjék vífza az erőszakot.

Páviából iratik, hogy az Olasz Országí Cs. Kir. ármadiának fő kórmányozója B. *Bolió* hadí Tarmester Márt. 26-dikán onnan *Alessandriába* utazott, a' hová már annakelőtte egy nény ba-

tallionok elmasiroztak, a' több regimentek is kézben lenni parantsoltattak, a' *Mészáros* Ulánus seregének egy osztálya *Mart.* 28-dikán *Cremonából Codognóba*, ment, 's legottan egy batallion gyálogság költözött helyére, a' hová 10 batallion Horváttság várattatik. — Az ellenség rész szerint *Cévn* túl táborozik, és noha még most is kemény idő jár a' *Pedemonti* hertzezségben: még is mindazáltal *Turin* felé menni szándékoznak, és *Novitól* nem messze rettentő sántzokat készítettek a' *Pedemonti* határon, 's azok által akarják az *Austriai* seregeknek tenger mellyéki tartományokba való bé meneteleket meg akadályoztatni. Ellenben *B. Bolio* is meg tette maga részéről a' jó rendeléseket, mellyek elegendők lesznek az ellenség fel tételének meg akadályoztatására.

Nagy Britannia.

Magok a' *Londoni* újság levelek beszélik, hogy a' napnyugoti Indiában nem igen kedvez a' *Britanniai* fegyvernek a' hadi szerentse. A' múlt *Jan.* 8-dikán a' *Sz. Vince* szigetében meg támadván a' *Frantziák Colonaire* mellett az *Anglus* tábor, olly nagy dühösséggel rohantak bé a' batteriákba, hogy kéntelenek voltak a' *Britusok* artilleriájoknak, munitzióiknak és tábori bagázsijáknak hátra hagyásával onnan elmenni, és a' több helységeket is az őket nyomban üző ellenségnek által engedni. Ebben a' mérges tsatában 2 fő tisztesett el, 's 16 kapott sebet. Az el hullott és megsebesitetett köz embereknek száma is nem volt kevés. *Schmidt* brigadiros Generálisnak egyik lábát az ágyú golyóbis el horta. Azután egynéhány nappal, u. m. *Jan.* 15-dik és 19-dik napjain 300 főből álló segítséget kapván, *Stuart* Gen. Major, a' tromfot tromfal akarta vissza ütni; de ekkor sem bódogúlhatott sokkal nagyobb lévén a' *Frantziák* ereje az övénel. A' fent nevezett és más *Amériikai* szigetekbe, azokba t. i. a' mellyekre keményen közzörülték a' *Frantziák* fogaikat, 4000

Brittusok jutottak a' *Kristián* flottájától, később ismét 2000 ember, a' kik hogyha öszve vett vállakkal fognak dolgozni, elegendők lesznek az ellenség fel tett tzeljának hijjába való tételére.

Az *Amerikából Londonba* küldetett újabb tudósítások örvendetesebbek voltak az elsőbknél. Jan. 20 és 21 dik napjain meg támadván *Hunter* Oberster a' Frantziákat, és a' velek együtt tartó fekete embereket keményen meg verte, 500 embert közzülök rész szerént le vágván, rész szerént fogságra ejtvén. Másutt is hasonló szerentsével élt a' *Caribesek* ellen. (*Caribesek* másként *Caribanesek*, *Canibalesek*, avagy *Camercanesekek*, a' déli Amerika és *Porto Ridzó* sziget napkeleti oldala közt lévő apró szigetetskének lakosai, mellyek közönségesen *Antileseknek* neveztetnek, és rész szerént a' Frantziákhoz, rész szerént a' Belgákhoz és Anglusokhoz tartoznak). A' Frantziák által fel fegyverkeztetett *Grenada* szigetbéli szeretsenek sok vér ontást és puztítást vittének végbe, hanem ezeket is vissza vertek a' Brittusok. A' *Martinikébe* ki szállott 100 Frantziák a' többtől el rekefztetvén mindnyájan meg ölettek, a' velek együtt tzimborázott lakosokra halálos sententzia hozatott. — A' *Portsmouthi* kikötő helybe egy Fr. hadakozó hajót vitt rabúl *Faëton* nevű Anglus fregatte, mellyen 24 ágyú, mintegy 200 Fr. katona mondur, és egynéhány ezer liver vólt papiros pénzben. A' *Duncan* és *Pringle* Admirálisok flottátskái öszve kaptolván magokat a' *Texel* előtt járnak fel 's alá a' tengeren (*Texel* vagy *Tessel* kicsiny szigetetske *Amsterdámhoz* 10 mélföldnre. Ennek alkalmas és bátorságos kikötő helyébe szoktak a' Hollandus hajók öszve gyülleni) — A' *Cornwallis* vice Admirális kórmányára bízott, *Royal Sovereing* nevű 110 ágyús, és a' napnyugoti Indiába menendő flottának fedezésére rendeltett hajó a' tengeri szelek által nagyon meg károsítván vissza tért a' *Portsmouthi* kikötő helybe. Az azt követett *Belisarius* nevű szállító hajó el súly-

lyedvén a' rajta lévő 300 ember közzül 170 ember a' tengerbe veszett.

Calonne utolsó volt Fr. minister egy irást adott ki *Londonban* Európának jelenvaló állapotjáról, mellyben azt javasolja, hogyha magoknak hagyatnának a' Frantziák, hamarább lehetne vélek boldogúlni, sokkal többen lévén közöttök, a' kik a' meg szoritott monarchica, mint respublikai igazgatás formáját kívánják. Újokban a' tengerre fekvő Fr. tartományok ellen készül a' *Londoni* ministerium, és az oda rendeltetett flottának kormányát *Pelóu* Admirálra bizta, a' ki 40000 pus-kát és sok tábori munitziót visz a' *Wendei* Rojalisták számára. — *Forbes* Admirális halála után *Gr. Howe* tétetett tengeri Generalisimussá, t. i. az a' *Howe*, a' ki a' múlt éltendőben Jun. első napján fényes győzelmeket vett a' *Brestiai* kikötő helyből ki futott Fr. flottán. Helyette Lord *Bridport* tétetett N. Britanniai vice Admirálissá, ennek helyette pedig *Cornwallis* contreadmirálissá. Egy Német Országi nevezetes ember ment *Londonba*, a' ki gyakorta conferentziát tart a' minis-terekkel. A' szerszenekkel való kereskedésnek el töröltetését még sem hajthatták végére, azok a' kik már 2 éltendőktől fogva gyakorta sürgették azt; még most is 4 hónap múlva fog ezen tárgy elő vétetödni. *Dundas* úr, *Schmidt* Generális, 's többek most is azon értelemben voltak, mellyben ennekelötte, hogy t. i. nagy kárára lenne a' Statu-*snak* ezen kereskedésnek el töröltetése. Mire valók volnának, *úgymond Schmidt* Generál a' nap-nyugoti Indiába küldetett fegyveres katonák? Mi-ért igyekszünk az odavaló szigeteket el foglalni, hogyha örökös szolgálkink nem lesznek azoknak mi-velésekre? Valamint ennekelötte, úgy most is azok mellett volt *Pith* minister, a' kik ezen otsmány kereskedéstől iszonyodnak; de ő sem vihette azt végbe, hogy annak el törlése most meg határoz-*tasson*. —

Batáviai Respublika.

A' *Hágai* Conventnek első előülője a' múlt

hólnapnak 17-kén meg holt *Péter Pál* közönséges de tehetős szüléktől született, és ifjúságában az orvosi tudománynak tanulására's gyakorlására adta önmagát, a' minthogy jó feje lévén szép előmenetelt is tett abban. Elztendeinek öregbedésével a' betsületre való vágyakodás is nevedéven benne, alávalóságának tartotta a' betegeknek recepteket írni, hanem a' leg nagyobb pacienst hazáját vette orvosló kezei alá. Mennyire mehetett ezen republika bokros nyavalyájának orvoslásában, a' jövő idő fogja leg jobban meg mutatni. Elég az ahoz, hogy ő benne sokat bizott nemzete. Közönségesen *Batáviai Mirabónak* nevezték őtet hazája fiai. Nagy egyenlőség is vólt e' kettő közt. *Mirabo* vólt a' *Párisi* Conventnek első előülője; ez is a' *Hágai* Conventnek; *Mirabo* nagy ellensége vólt a' *Burboniai* háznak, *Péter Pál* is az *Orániai* háznak; *Mirabo* vólt a' Fr. első Conventnek alkotója, *Péter Pál* is a' *Batáviai* Conventnek; *Mirabót* a' sok munka miatt belső részében támadt fene ölte meg, *Péter Pált* az agya veleje hártájának gyógyíthatatlan gyulladása küldötte a' más világra; *Mirabónak* halálát annyira fájlalták a' Fr. patrióták, hogy végtére a' pantheomba vitték sirból fel ásott testét, ki tudja nem készítenek é jövődöben a' Belgák *Péter Pál* tetemeinek tilzteletere hasonló pantheont?

A' *Hágai* Conventnek foglalatosságairól kevés tudósítást vehetünk, nem azért, mintha a' halgatóknak ki rekesztésekkel tartaná gyülléseit, nem is azért, mintha különös hely nem készitetett volna a' jegyzöknek számokra, hanem inkább azért, mivel ezeknek nints olly sebes kezek az írásban, mint a' Fr. és Anglus íróknak, következésképen késöbben adattatnak ki a' hivatalbéli tudósítások.

Egy *Rotterdami* asszony, kinek férje a' feletöbb való patriotismus miatt el tántorodván a' törvények mellől meg fogattatott, Mart. 9-dikén büntetésének enyhítéséért esedezetta' Conventben. Ez a' történet következő kérdésre szolgáltatót al-

kalmatosságot: *Illetti e' a' Conventet a' meg kegyelmezés jussa avagy nem?* Leg többen ellenkező értelemben voltak, kiváltképen azon okból, mivel már előre arra kötelezte magát a' Convent, hogy a' tartománybéli kormányozásba, mellyhez a' törvényes dolgok is tartoznak, magát elégyíteni nem fogja, és mivel a' majestásnak belső jussai nem is engedték a' Conventhek.

A' Márt. 21-kén tartatott gyűlésben 4 commissiót állított fel a' Convent, u. m. a' külső és belső dolgokra, a' Convent szálájára, és a' nationális könyvnyomtató műhelyre ügyelő commissiókat. A' külső dolgokra ügyelő commissió az előülővel együtt 14 tagból fog állani. A' következő napon tartatott gyűlésben *Noel Fr.* ministernek azon promemoriája olvastatott fel, mellyben azt a' jelentést téli, hogy sok *Fr.* emigránsok vagynak a' *Batáviui* respublika tartományaiban; a' kik mivel könnyen zenebonát és nyughatatlanságot indithatnának a' hazafiak közt, szükség lészén őket ki küldeni. Maga a' Convent is helybe hagyta e' dolgot, 's azt végzette, hogy azon végre egy közönséges hirdetmény adattasson ki. Egymás promemoriában ismét azt sürgette a' nevezett *Frantzia* minister, hogy a' két respublika közt végbe ment meg egyezés szerént nyitassék fel a' *Scoldis* vizén való szabados hajokázás. Meg válik minémü értelmét adja az ezen tárgynak meg vizsgálására ki rendeltetett commissió.

Török Birodalom.

A' múlt *Februárius*nak végén költ *Konstánztinápolyi* tudósítások tellyesek háborús aspectusokkal, mellyekből azt nézik ki az *Európa* politicájának tsillagos egét vizsgáló böltsek, hogy két hatalmas udvar közt való háborúság tüze fogja magát nem sokára ki ütni. Ezen tudósítások szerént 40000 embert indított ki a' fényes *Porta Drinápoly* felé, a' kik közt 20000 *Arnauták* is vagy-

nak. (*Arnaut*, másként *Albánia* a' régi Görög Birodalomnak *Dalmátia*, *Servia*, *Macedónia*, *Epirus* szigetje, és a' *Velentzei* tenger közt fekvő tartománya, mellynek lakosai a' leg jobb lovas katonák Török Országban). Ezt a' sereget 8 Európai Basa vezérli. Oda menni parantsoltatott a' *Romeliai* az az; *Romániai Beglerbég* is egynéhány ezer emberrel. Ezek a' több seregeknek oda való gyűlléseikig ottan fognak tanyázni, 's' azután fog tudtokra adadni, hová és ki ellen vonatott légyen fel a' kéz ív. A' *Diván* ugyan a' *Bulgáriai* pártos *Basa* meg zabolázásának izine alatt gyűjtoda annyi hadi népet; de mivel nyilván való dolog, hogy a' nevezett pártos Basának a' fényes Porta kegyelem levelet küldött, vagy valamellyik Európai Fejedelem, nevezetesen a' *Petersburgi* udvar ellen akar hadat indítani, vagy ennek háborús készülétei ellen kívánja magát jó védelmező állapotba helyheztenni. Egyiknek valamellyiknek kell lenni, mivel az *Asiái* Török tartományokban is oly Császári *fermán*, az az, parantsolat küldetett, melly szerént minden ottan lévő helytartó Basák készülni, és az alattok lévő katonasággal Junius kezdetében *Drinápolyhoz* menni parantsoltattak, a' midőn önnön maga a' Császár az egész armadiát meg vizsgálván által fogja azt adni a' nagy vezérnek. — A' nem régiben *Konstántzinápolyba* küldetett Frantzia minister, mind a' Császárral, mind a' Divánnal el akarják azt hitetni, hogy a' *Petersburgi* udvarnak a' *Bétsi* és *Londoni* udvarokkal kötött szoros alliantziája és hadi készülétei a' Törököknek Európából való kiszorításokat tárgyazzák, de könnyen által láthatná a' Diván, miért ingerli a' Fr. reszpublika a' fényes Portát az Orosz Birodalom ellen való fegyverfogásra.

Ezen háborús környülállásokról ekként beszél egy Márt. 20-ikán költ *Banyalukai* tudósítás (Ez a' város *Bosznia* Országának fő városa és erősege, 's a' *Boszniai* Beglerbégnek lakó helye) A' múlt héten, *ügymond*, Kurir fővel jövéen hozzánk *Konstántzinápolyból* egy Tatór, és által adván a' magával hozott irásokat a' helytartó Basának,

nagy nyughatatlanságot okozott azoknak, a' kikkel ez az irás közöltetett. Noha titkóltatik az abban-lévő dolog: mindazáltal bizonyosnak lenni mondatik, és a' készülétek is úgy mutatják, hogy mindjárt a' nagy *bejram*, az az, Török húsvét után, melly Junius hólnapjában esik, innen is indulni kell az Oroszok ellen.

A' Török Birodalomnak újonnan organizált, az az, más lábra állitatott ármadiáját igen szépen le festi egy tudós utazó, a' ki tulajdon szemével látta, tapasztalta az annál tett újításokat. Ennek olvasásra méltó tudós jegyzéseit valamelyik posta napon közleni fogjuk Erdemes Olvasóinkal.

*

Báró *Febur* Med. és Chir^{*}urgiae Doctor, 's Cs. Kir. szemorvosról írtuk vólt a' múlt postán, hogy Aprilis' közepén *Pesten* lesz, és ott is fog múlatni Aprilis' végéig. A' kik tehát szolgálatjával kívánnak élni ezen úrnak, akár hibás izemeiken való segítettésre; akár bél szakadásbéli nyavalyáiknak gyógyíttatására nézve, jelentsék magukat nálla ideje korán. A' bél szakadásoknak három hólnapok alatt haszonnal való orvoslására elegendő *dózist* lehet szerezni tőle, hat aranyakon. Ugyan annyi árron meg lehet venni a' le szállott béleknek kétfelől való fel szorítására igen alkalmas két rugójú Angliai eszközt is; az egy oldalról való fel szorításra szükséges és egy rugójú eszközt pedig 3 aranyon. Ugy van a' rugó készítve, hogy nem lehet soha tartani az el töréstől: és ha el találna törni, kész lesz a' helyett B. *Febur* ingyen adni mást egyszeriben. — Az ollyan személyek' számára, kik nem tarthatják a' vizelést, alkalmas eszközzel szolgál B. *Febur* 3 aranyért. — Akár atzélba, akár ezüstbe foglalt igen finom Angliai pápa szemeket is lehet nálla kapni. — A' kik irás által kívánnak tőle bél fel szorító eszközöket szerezni: szükség hogy meg írják, mellyik oldalról legyen a' szakadás? le jár e' a' szakadt rész, 's mi soda nagyságra? és könnyen vissza lehet e' nyomni?